

NORVAR

Prosjektrapport

94
1999

**Nettverkssamarbeid
mellom
NORVAR, driftsassistanser
og kommuner**

**Sluttrapport fra
prøveprosjekt 1997-98**

Norsk VA-verkforening

NORVAR-rapport

Norsk VA-verkforening

Postadresse: Vangsvegen 143, 2300 Hamar

Besøksadresse: Vangsvegen 143, Hamar

Telefon: 62 52 86 50

Rapportnummer:

94-1999

Dato:

1. mars 1999

Antall sider (inkl. bilag):

25

Tilgjengelighet:

Åpen: ☒ X

Begrenset:

Rapportens tittel:

NETTVERKSSAMARBEID MELLOM NORVAR, DRIFTSASSISTANSER OG KOMMUNER.

SLUTTRAPPORT FRA PRØVEPROSJEKT 1997 - 98.

Forfatter:

Ole Lien

Ekstrakt:

Rapporten gir en oppsummering av aktiviteter og erfaringer fra et prøveprosjekt med nettverkssamarbeid mellom NORVAR, driftsassistanser og kommuner. Den beskriver også forslag til en framtidig nettverksmodell der driftsassistansene kan bli hovedmedlemmer i NORVAR, mens kommunene som ikke ønsker ordinært hovedmedlemsskap, blir kollektive medlemmer i NORVAR via driftsassistansen.

Emneord, norske:

Nettverkssamarbeid

Driftsassistanse

Kompetansestøtte

Emneord, engelske:

Andre utgaver:

ISBN 82-414-0209-0

FORORD

NORVAR har gjennomført et 2-årig prøveprosjekt for å finne fram til hensiktsmessige måter å samordne aktiviteter mellom NORVAR og driftsassistansene og der igjennom etablere faglig nettverk til kommuner som i dag ikke er medlem i NORVAR. Driftsassistansene er svært viktige for NORVAR med hensyn til å bygge ut nettverk til flest mulig av landets kommuner og på den måten også få flest mulig av kommunene som medlemmer.

Rapporten oppsummerer aktiviteter og erfaringer fra prøveprosjektet og beskriver forslag til en framtidig modell for nettverkssamarbeid mellom NORVAR, driftsassistanser og kommuner. I denne modellen forutsettes driftsassistansene å kunne bli hovedmedlemmer i NORVAR, mens kommunene som ikke ønsker å være ordinære hovedmedlemmer i NORVAR, blir kollektive medlemmer via driftsassistansen.

Prosjektet er utført i samarbeid med to driftsassistanser, henholdsvis Driftsassistansen i Aust-Agder og BUVA i Buskerud. Det har vært en styringsgruppe for prosjektet bestående av:

- Sigbjørn Åge Fossdal, Bygland kommune
- Torstein Helgetveit, Sigdal kommune
- Svein Erik Moen, NORVAR
- May Rostad, BUVA (Buskerud Vann- og Avløpssenter as)
- Jostein Thorvaldsen, Driftsassistansen i Aust-Agder
- Ole Lien, NORVAR (sekretær)

Prosjektet er finansiert med midler fra SFT, en kontingent fra kommunene i driftsassistanse-områdene, egeninnsats fra driftsassistansene, samt tilskudd og egeninnsats fra NORVAR.

Hamar, den 1. mars 1999

Ole Lien

Innholdsfortegnelse

	Side
1.0 Bakgrunn	4
2.0 Målsetting	5
3.0 Organisering og deltakere	6
4.0 Aktiviteter og erfaringer i prosjektet	7
4.1 Gjennomførte aktiviteter i prosjektet	7
4.2 Kommentarer og erfaringer fra aktivitetene i prosjektet	8
5.0 Evaluering av målsettinger	9
5.1 Har prosjektet gitt svar på de spørsmål som ble satt opp i målsettingen ?	9
5.2 Er resultatmålene nådd ?	9
6.0 Kostnader og finansiering	11
6.1 Kostnader for gjennomføringen av prosjektet	11
6.2 Finansiering	11
7.0 Forslag til framtidig modell for nettverkssamarbeid med kollektivt NORVAR-medlemskap	12
7.1 Forsterket kompetansestøtte og kompetansutvikling for kommuner ved samordning av driftsassistanstjenester og tjenester fra NORVAR	13
7.2 Driftsassistansestilbud samordnet og supplert med NORVAR-tjenester / kollektivt medlemskap i NORVAR	14
7.3 Medlemsavgift for kollektivt NORVAR-medlemskap for kommuner i Buskerud og Aust-Agder	17
Vedlegg	19
Vedlegg 1: Grenseoppgang mellom NORVAR og driftsassistansene	
Vedlegg 2: Samarbeidsavtale mellom driftsassistansen og NORVAR	

1.0 Bakgrunn

Kommunene i Norge har som virksomhetsansvarlige for VA-området blant annet en utfordring i å skaffe seg den nødvendige fagkompetansen, samt organisere virksomheten slik at oppgavene kan løses innen gitte rammer. Flere og flere krav fra myndighetene til internkontrollsystemer, rapportering, nye regler for innkjøp mm gjør at kravene øker både til kompetanse og kapasitet i organisasjonen. Felles for de små og mellomstore kommunene er at fagmiljøene er små og mulighetene til spesialisering er liten. Med en slik situasjon vil kommunene ha mye å tjene på å samarbeide om kompetanse og løsninger.

I mange fylker/regioner har kommunene gått sammen om å spleise på kompetansestøtte gjennom ordninger med driftsassistanse. Dette er lokale kompetansenettverk som har gode kontakter med tekniske etater i kommunene. Karakteristisk for flere av driftsassistanseorganisasjonene er at disse er relativt små fagmiljøer samtidig som finansieringen av ordningene ofte er vanskelig. Vi skal likevel huske på at driftsassistanseorganisasjonene ikke bare er utøvende organer, men også at kommunene som er med i driftsassistansen besitter ressurspersoner som bidrar positivt til en samlet kompetanseheving i assistanseområdet. Driftsassistansene har likevel et behov for faglig nettverk med muligheter for tilgang til nye kunnskaper og erfaringer.

NORVAR, Norsk VA-verkforening, har som formål å organisere samarbeid mellom norske VA-verk og ivareta verkenes felles interesser, arbeide for samarbeid og utvikling innen VA-faget samt gi råd og bistand til medlemmene. Målet for NORVAR er å få med flest mulig av landets kommuner som medlemmer. Foreløpig er flertallet av medlemmene større kommuner og interkommunale selskaper. Grunnen til at relativt få mindre kommuner er blitt medlemmer blant annet å ha sammenheng med at NORVARs tilbud ikke har vært godt nok tilpasset de mindre kommunenes behov og situasjon.

I 1997 ble det startet et prosjekt med å prøve ut en modell med faglig nettverkssamarbeid mellom driftsassistanser, tilhørende kommuner og NORVAR for på den måten å gi kommunene et bedre tilbud om kompetansestøtte.

2.0 Målsetting

Målsettingen med prosjektet har vært å prøve ut nettverksbygging mellom NORVAR og kommunene via driftsassistansene. I prosjektperioden har kommunene vært kollektive medlemmer i NORVAR via driftsassistansen, mens driftsassistansen har hatt fullt medlemskap i NORVAR med de tilbud og rettigheter dette innebærer.

I forkant av prosjektet ble det satt opp en del målsettinger og problemstillinger for prosjektet som gjengis her slik de opprinnelig ble formulert.

Prosjektet skulle blant annet gi svar på følgende:

- *Hva er de viktigste oppgavene innen VA-området som er interessante for små og mellomstore kommuner, og hvordan bør NORVAR arbeide for å løse disse ?*
- *Bidrar nettverkssamarbeid mellom driftsassistansene og NORVAR til bedre kompetansestøtte for kommunene ?*
- *Bidrar nettverkssamarbeid til å styrke driftsassistansenes kompetanse og øker kvalitet og bredde i tjenestene overfor kommunene ?*

Følgende resultatomål ble satt opp for prosjektet:

- *Skaffe erfaring med et system der små og mellomstore kommuner i Norge kan være kollektive medlemmer i NORVAR via sin driftsassistanse.*
- *Skaffe erfaring med et system der hver driftsassistanse kan styrke sin kompetanse gjennom nettverk med NORVAR og andre driftsassistanser, samt åpne for et videre marked for spesialistkompetanse og produkter som finnes regionalt.*
- *Finne fram til og ta i bruk et informasjonssystem for et nasjonalt nettverk, slik at anleggseierens behov blir fanget opp og definert, samt være et verktøy for effektiv erfaringsformidling i bransjen.*
- *Skaffe erfaring med NORVAR som talerør for kommunene i Norge i forhold til myndighetenes krav og praktisk myndighetsutøvelse.*

Effektivitet i forhold til kommunene:

- *Små og mellomstore kommuner skal lett ha tilgang på kompetansestøtte og erfaringer når de trenger det.*
- *Skriftlig informasjon fra NORVAR og driftsassistansen skal ha en form og et omfang tilpasset det kommunenes VA-fagfolk har tid til og interesse av å lese.*
- *Kommunene skal oppleve at "systemet" bidrar til å finne løsninger på felles, sentrale problemstillinger (teknisk, organisatorisk og i forhold til myndigheter).*
- *Fagfolkene i kommunene skal oppleve at fagmiljøet i regionen styrkes slik at det faglig sett blir mer interessant å arbeide i VA-bransjen.*

Som det framgår av målformuleringene over, var det først og fremst små og mellomstore kommuner som i utgangspunktet ble ansett som målgruppen for nettverksbyggingen. Under gjennomføringen av prosjektet har det imidlertid ikke vært skilt mellom kommuner etter størrelse, og det har også deltatt større kommuner i prosjektet. Det er erfart at den aktuelle nettverksmodellen og problemstillingene er relevante uansett kommunestørrelse dersom kommunen for sin del finner en slik løsning mest hensiktsmessig.

3.0 Organisering - deltakere

Driftsassistanseorganisasjonene i Aust-Agder og Buskerud fylke ble valgt ut som prøveområder. Samtlige kommuner i disse fylkene som ikke er hovedmedlemmer i NORVAR har deltatt i prosjektet. Dette har utgjort 14 av totalt 15 kommuner i Aust-Agder og 18 av totalt 21 kommuner i Buskerud.

Det ble etablert en styringsgruppe med deltakere fra en kommune i hvert prøveområde, en representant oppnevnt av NORVARs styre, prosjektleder i hver av driftsassistansene og i NORVAR. Styringsgruppen har bestått av:

- Sigbjørn Åge Fossdal, Bygland kommune
- Torstein Helgetveit, Sigdal kommune
- Svein Erik Moen, NORVAR
- May Rostad, BUVA (Buskerud Vann- og Avløpssenter as)
- Jostein Thorvaldsen, Driftsassistansen i Aust-Agder
- Ole Lien, NORVAR (sekretær)

Prosjektlederne i de to driftsassistansene og NORVAR har utgjort prosjektets arbeidsgruppe.

4.0 Aktiviteter og erfaringer fra prosjektet

4.1 Gjennomførte aktiviteter

De viktigste aktivitetene som ble gjennomført i prosjektet er:

- Informasjons-/diskusjonsmøte med kommunene i hvert av fylkene i forbindelse med både oppstart og evaluering av prosjektet
- Spørreundersøkelse til en del av kommunene for å kartlegge forventninger til prosjektet og få oversikt over kommunenes utfordringer, behov og prioriteringer på områder der NORVAR kan bidra.
- Kommunene har mottatt *NORVAR Orienterer*, et informasjonsskriv med aktuelle VA-temaer (ca. 40 utgaver i 1997 og ca. 20 i 1998)
- Kommunene har mottatt *VA-bulletin*, et informasjonsblad med driftsrelatert stoff spesielt beregnet på de som arbeider med drift (1 nummer i 1997, 4 i 1998). VA-bulletin er utarbeidet av de to driftsassistansene og NORVAR i fellesskap. VA-bulletin er i tillegg solgt til driftsassistansene i Sør-Trøndelag, Telemark, Follo-området og ANØ-området.
- Kommunene har hatt tilbud om å kunne delta på regionale kurs i regi av NORVAR (f.eks. opplæring av driftsoperatører til instruert personell innen elektro-fag).
- Prosjektet har gitt støtte til gjennomføring av 3 lokale problemstillinger/småprosjekter om slam: Slamhåndtering i Numedal og Sigdal i Buskerud, slamhåndtering i Aust-Agder, samt funksjon og drift av amalgamutskillere i Aust-Agder. Prosjektene er gjennomført av driftsassistanseorganisasjonene og resultatene blir gjort tilgjengelig for alle deltakerne i prosjektet. Rapporten fra prosjektet er i sin helhet utgitt som NORVAR Orienterer 17/98.
- De deltakende driftsassistansene har tatt i bruk NORVARs VA-torg på Internett som inneholder oppdatert informasjon om både NORVARs aktiviteter og annet aktuelt VA-stoff. Dette har vært en kilde til å holde seg mer oppdatert for driftsassistansene og som igjen har kommet kommunene til gode. Driftsassistansene har på sin side formidlet faglige erfaringer fra egen region til VA-torget blant annet via arbeidet med VA-bulletin og småprosjektene.
- Driftsassistansene har deltatt i NORVARs årsmøter og NORVARs faggrupper i den utstrekning de selv har ønsket. BUVA har således vært medlem i samtlige av NORVARs 5 faggrupper, mens Driftsassistansen i Aust-Agder har vært medlem i avløpsrensegruppen og slamgruppen.
- Driftsassistansene har mottatt nye NORVAR-rapporter gratis eller til redusert pris
- Driftsassistansene har gjennom det etablerte nettverket hatt anledning til å ta opp problemstillinger med NORVAR på vegne av kommunene (eks.: hva skal gjøres med slam som har for høyt innhold av tungmetaller, problemstillingen rundt amalgamutskillere).
- På grunnlag av erfaringene fra prosjektet er det laget et forslag til en framtidig modell for nettverkssamarbeid mellom driftsassistanser og NORVAR med kollektivt medlemskap for kommunene der driftsassistansetilbudet samordnes og suppleres med en del tjenester fra NORVAR.

4.2 Kommentarer og erfaringer fra aktivitetene i prosjektet

Generelt er inntrykket at kommunene neppe har merket de store forskjellene ved deltakelse i prosjektet kontra situasjonen man hadde før. Dette har sammenheng med at deltakerkommunene fra før både hadde driftsassistanse og kunne dra nytte av en del åpne tilbud fra NORVAR. Dessuten var driftsassistansene på sin side assosierte medlemmer i NORVAR. Likevel har prøveordningen bidratt til en formalisering av mange av de tilbud som også eksisterte før.

Driftsassistansene har med status som hovedmedlemmer i NORVAR formelt representert de kollektive medlemmene i forhold til NORVAR (fulle rettigheter i NORVARs årsmøte). Videre har driftsassistansene dratt nytte av de tilbud som følger med et hovedmedlemskap, dvs. prosjektrapporter, faggruppeaktiviteter, NORVAR-dagene, mm. Ordningen har gjort driftsassistansene mer aktive i forhold til NORVARs tilbud, og driftsassistansene har gjennom dette kunnet formidle erfaringer fra NORVAR-systemet til kommunene i egen region.

VA-bulletin, det kvartalsvise bladet med driftsrelatert stoff, har fått en god mottakelse. Etter at man fant "formen" på denne, er dette blitt et produkt som bør videreføres og også tilbys øvrige NORVAR-medlemmer. Her kan driftspersonell få nyttig informasjon, tips og ideer, navn/telefon til kontaktpersoner, mm. Sett fra NORVARs side kan VA-bulletin være et viktig element for å samle inn lokale erfaringer til et nasjonalt informasjonssystem. VA-bulletin er imidlertid relativt ressurskrevende og koster totalt i størrelsesorden 25 - 30 000 kr. pr. utgave.

Muligheten til å gi støtte til noen småprosjekter har gjort det lettere å komme i gang med å finne felles løsninger på aktuelle, lokale problemstillinger i kommunene.

Tilbud om regionale kurs (f.eks. opplæring av driftsoperatører til instruert personell innen elektro-fag) samt den nytten som måtte komme av NORVARs arbeid med å få til en ny opplæringsordning for VA-faget, er pekt på som viktig fra kommunenes side.

Gjennom prosjektet har man erkjent en del ting under veis, blant annet at en del typer informasjon bør skje direkte til kommunene, mens andre ting bør gå via driftsassistansen. Forutsetningen om at driftsassistansene skulle benytte NORVARs VA-torg på Internett på vegne av kommunene, har vist seg mindre hensiktsmessig. Konklusjonen er at VA-torget må være tilgjengelig for den som søker informasjonen.

I prosjektbeskrivelsen var det forutsatt at driftsassistansene skulle ta opp problemstillinger på vegne av kommunene med NORVAR. Dette har skjedd i noen grad, bl.a. ved generering av 3 småprosjekter om slam. Omfanget av mindre henvendelser, spørsmål mm. har likevel vært mindre enn regnet med. Årsaken til det kan være flere: At dette behovet ikke er så stort som antatt, at driftsassistansene i de fleste tilfeller har den nødvendige kunnskap og oversikt eller benytter andre eller mer direkte informasjonskanaler.

Det var videre forutsatt at driftsassistansene skulle formidle erfaringer fra egen region til VA-torget og benytte diskusjonsdatabasen der. Erfaringene har vist at det nok er vanskelig å prioritere en slik type aktivitet uten at det settes inn i et system. Etter hvert fikk man dette til ved at artikler i VA-bulletin, som for en stor del er basert på lokale erfaringer, er lagt ut på VA-torget av NORVAR.

5.0 Evaluering av målsettinger

5.1 Har prosjektet gitt svar på de spørsmål som i forkant ble satt opp i målsettingen ?

- *Hva er de viktigste oppgavene innen VA-området som er interessante for små og mellomstore kommuner, og hvordan bør NORVAR arbeide for å løse disse ?*

I den spørreundersøkelsen som NORVAR gjennomførte blant et utvalg små og mellomstore kommuner i 1997 kom områder som kompetanseheving, opplæring og erfaringsformidling, samordning, organisering og effektivisering på topp i besvarelsene. Kommunene ønsker seg et system som gjør det mulig å finne den informasjon man trenger når man har behov for den. Informasjon til kommunene må dessuten være kortfattet og lettfattelig.

- *Bidrar et utvidet nettverkssamarbeid mellom driftsassistansene og NORVAR til bedre kompetansestøtte for kommunene ?*

I følge prøvekommunene har prosjektet bidratt til større kjennskap til NORVARs virksomhet. Under evalueringsmøtet uttalte flere kommuner at man har behov for et organ som NORVAR for å bidra til å holde den kommunale VA-sektoren faglig oppdatert. Kommunene har også behov for et felles talerør i forhold til sentrale myndigheter. Som eksempler på nyttige tjenester pekte flere på: VA-bulletin, NORVAR-Orienterer, NORVARs VA-torg på Internett, regionale kurs for driftspersonell og diverse fagrapporter. Kommunene som deltok i evalueringsmøtene var jevnt over klart positive til et fortsatt nettverkssamarbeid med driftsassistansen og NORVAR etter lignende opplegg som i prøveprosjektet.

Driftsassistansene mener svaret er ja, og viser først og fremst til en bedre erfaringsformidling som følge av bedre tilgang på informasjon som kan formidles på fagtreffene og ved besøk, samt bedre formidlingskanaler ved hjelp av VA-torget på Internett, VA-bulletin og NORVAR-Orienterer.

- *Bidrar nettverkssamarbeid til å styrke driftsassistansenes kompetanse og øker kvalitet og bredde i tjenestene overfor kommunene ?*

Svaret på dette ligger i det som er skrevet foran.

5.2 Er resultatmålene nådd ?

- *Skaffe erfaring med et system der små og mellomstore kommuner i Norge kan være kollektive medlemmer i NORVAR via sin driftsassistanse.*

Det er skaffet nyttig erfaring gjennom prosjektet. Med et system med kollektivt medlemskap i NORVAR via driftsassistansen vil mosteparten av informasjonstflyten fra NORVAR bli "silet" av driftsassistansen slik at kommunene i større grad får kun det man har bruk for, mens enkelte ting formidles direkte. Som kollektiv medlem har kommunene muligheter til å formidle problemstillinger via driftsassistansen til NORVAR. Selve erfaringene omtales i

andre punkter. Driftsassistansene har på sin side formidlet nyttige erfaringer til NORVARs VA-torg.

- *Skaffe erfaring med et system der hver driftsassistanse kan styrke sin kompetanse gjennom nettverk med NORVAR og andre driftsassistanter, samt åpne for et videre marked for spesialistkompetanse og produkter som finnes regionalt.*

Driftsassistansene har med status som hovedmedlemmer i NORVAR kunnet trekke på alle NORVARs tilbud og delta i laggrupper og andre fora. Gjennom prosjektet har driftsassistansene hatt en nærmere tilknytning til NORVAR og har hatt anledning til å ta opp problemstillinger. Prosjektet har ikke funnet det hensiktsmessig å trekke de øvrige driftsassistansene nærmere inn utover den årlige samlingen som ellers har vært vanlig. Hvorvidt prosjektet har åpnet for et videre marked for den spesialistkompetanse som finnes regionalt, er litt vanskelig å si, men "eksport" av kompetanse fra driftsassistansene til andre områder av landet har funnet sted.

- *Finne fram til og ta i bruk et informasjonssystem for et nasjonalt nettverk, slik at anleggseierenes behov blir fanget opp og definert, samt være et verktøy for effektiv erfaringsformidling i bransjen.*

NORVARs VA-torg på Internett er tatt i bruk. Lokale erfaringer fra anleggseiersiden er innsamlet og formidlet via VA-bulletin og VA-torget slik at disse er gjort tilgjengelig for alle medlemmer av NORVAR. Erfaringene tilsier at den enkelte informasjonssøker bør ha direkte tilgang til VA-torget for å ha nytte av det. Ennå vil det nok ta tid før de fleste anleggseiere får tilgang til dette mediet og vender seg til å bruke det. Dersom VA-torget skal formidle lokale erfaringer, trengs et system for å ivareta innsamling av denne informasjonen.

- *Skaffe erfaring med NORVAR som talerør for kommunene i Norge i forhold til myndighetenes krav og praktisk myndighetsutøvelse.*

Systemet er prøvd, om enn i begrenset omfang gjennom selve prosjektet. NORVAR har tatt opp flere saker av denne kategori under prosjektperioden, bl.a. det å få til et utdanningssystem når driftsoperatørforskrift og ADK-forskrift oppheves fra 1.01.1999.

6.0 Kostnader og finansiering

6.1 Kostnader for gjennomføringen av prosjektet

Betaling for tjenester utført av BUVA	kr. 307 866,-
Betaling for tjenester utført av Driftsassistansen i Aust-Agder	kr. 167 608,-
Tjenester utført av NORVAR	kr. 284 388,-
Diverse utgifter for NORVAR	<u>kr. 87 278,-</u>
Sum	kr. 847 140,-
Egeninnsats BUVA	kr. 200 000,- *)
Egeninnsats Driftsassistansen i Aust-Agder	<u>kr. 101 250,-</u>
Totalt	<u>kr. 1 148 390,-</u>

6.2 Finansiering

Prosjektet er i hovedsak finansiert med midler fra SFT, NORVAR, driftsassistansene og kommunene. Kommunene har bidratt med kr. 1 000,- pr. år for å være med i prosjektet.

Salg av VA-bulletin til andre driftsassistanser	kr. 17 840,-
Tilskudd fra SFT	kr. 456 000,-
"Kontingent" kollektive medlemmer	kr. 64 000,-
Overført fra NORVAR-prosjekt "Slaminfo"	<u>kr. 26 050,-</u>
Sum	kr. 563 890,-
Tilskudd fra NORVAR	kr. 87 920,-
Egeninnsats NORVAR	<u>kr. 195 330,-</u>
Sum	kr. 847 140,-
Egeninnsats BUVA	kr. 200 000,- *)
Egeninnsats Driftsassistansen i Aust-Agder	<u>kr. 101 250,-</u>
Totalt	<u>kr. 1 148 390,-</u>

*) Inkl. bidrag til småprosjekter fra fylkeskommunen og kommuner

Prosjektet var på forhånd (1996) kalkulert til å koste kr. 1 100 000,-.

7.0 Forslag til framtidig modell for nettverkssamarbeid med kollektivt NORVAR-medlemsskap

Med bakgrunn i de erfaringer som er høstet i prosjektet, herunder avholdte evalueringsmøter med kommunene i Aust-Agder og Buskerud, foreslår styringsgruppen for prosjektet at NORVAR bør videreføre modellen med visse modifikasjoner og tilby denne til de øvrige driftsassistanser i landet.

Forslaget til modell er videre blitt presentert og drøftet på samling der samtlige driftsassistanser i landet var invitert i januar 1999. Modellen ble gjennomgående positivt mottatt fra driftsassistansenes side.

Styringsgruppens forslag til nettverksmodell med kollektiv avtale er beskrevet i pkt. 7.1 og 7.2 på de neste sidene.

Styringsgruppen mener også at det er viktig å få presisert rollefordelingen mellom driftsassistansene og NORVAR. Mens driftsassistansene i første rekke er operative organer som bl.a. bistår den enkelte kommune ute i felten, er NORVAR på sin side en nasjonal interesse- og kompetansorganisasjon som utarbeider systemer/hjelpemidler for kommunene og driftsassistansene, tar opp spørsmål med sentrale myndigheter, mm. Både driftsassistansene og NORVAR arbeider mye med de samme spørsmål, men på ulike nivåer. Det er derfor rasjonelt med en samordning av aktivitetene.

I vedlegg 1 er det satt opp en tabell som beskriver grenseoppgangen mellom driftsassistansenes og NORVARs tjenester og hvilke områder det kan være nyttig å samarbeide på.

7.1 Forsterket kompetansestøtte og kompetanseutvikling for kommuner ved samordning av driftsassistansetjenester og tjenester fra NORVAR

7.1.1 Kommunenes behov og utfordringer:

Ved oppstart av nettverksprosjektet ble nettverkskommunenes utfordringer og behov for utvidet kompetansestøtte kartlagt ved en spørreundersøkelse. Resultatene fra dette viste:

- Prioriterer godt samarbeid og fagmiljø lokalt. Samarbeid med mest mulig like kommuner
- Enkel tilgang på kompetanse når det er behov. Papir og informasjonsmengden må begrenses.
- Flertallet av kommunene forutsetter en samordning av NORVARs og driftsassistansens tjenester for at medlemskap i NORVAR skal være interessant.

7.1.2 NORVARs utfordringer og behov:

- NORVARs målsetting er å få 50 % av alle kommunene som medlemmer innen år 2005
- Uansett måltallene er intensjonen at NORVAR skal bli representativ bransjeorganisasjon for hele VA-Norge, som forutsetter at flertallet av norske kommuner er tilknyttet.
- Alle ikke-medlemmer er i dag "gratispassasjerer" på resultatene av organisasjonens arbeid
- For NORVAR er det viktig at det kollektive medlemskapet ikke blir så attraktivt at flertallet av kommuner foretrekker dette framfor hovedmedlemskap.
- NORVAR ønsker at en større andel av virksomheten i NORVAR skal finansieres av medlemsavgift.
- Driftsassistansene er viktige lokale kompetansesenter som sitter med mye praktiske erfaringer m.m. som er viktig for NORVAR-nettverket/bransjen
- Gjøre NORVARs tilbud synlig og attraktivt for kommuner med driftsassistanse, slik at det blir betalingsvillighet for dem. (Det er neppe kostnadsnivået som gjør at kommunene ikke melder seg inn i NORVAR i dag).
- Kollektivt medlemskap via en driftsassistanse er en måte å oppnå et større medlemsstall på. Jfr. utprøving i Nettverksprosjektet.

7.1.3 Driftsassistansenes utfordringer og behov:

- Driftsassistansene er kommunenes kompetansestøtte ute i regionene.
- Driftsassistansene er pådriverorganisasjonene for å skape fagmiljø/nettverk regionalt/lokalt
- NORVAR-nettverket er viktig for driftsassistansenes kompetanseutvikling
- Driftsassistansennettverket er avhengig av at de større kommunene til en viss grad er lojale og støtter opp om grunnlaget for assistanscordningene.
- Driftsassistansen driver i likhet med NORVAR med en del bransjeorganisasjonsarbeid, informasjon, kurs og fagtreff.
- Driftsassistansenes hovedfunksjon er å være operativ hjelper ute i kommunene. (Hovedforskjell fra en bransjeforening)

7.2 Driftsassistansetilbud samordnet og supplert med NORVAR-tjenester / kollektivt medlemskap i NORVAR

Tilbud til kommuner som har driftsassistanse og som i dag ikke ser seg tjent med et ordinært NORVAR-medlemskap. Forslag basert på erfaringene fra nettverksprosjektet:

7.2.1 Tjenester fra NORVAR direkte (som også er tjenester til alle NORVAR-medlemmer):

- VA-bulletin (4 gg/år)
- Tilgang til VA-forget på Internett
- Tilbud om deltagelse på NORVARs kurs, åpne konferanser m.m. til medlemspris (gjelder ikke faggruppemøter)
- Tilbud om kjøp av NORVARs rapporter og spesifikasjoner til medlemspris

7.2.2 Tjenester fra driftsassistansen:

- Lokal driftsassistanseoperatør er hovedmedlem i NORVAR og representerer/jobber aktivt for de kollektive medlemmenes interesser i NORVAR-systemet/foreningen
- Representant for de kollektive medlemmene kan på linje med andre kommuner velges til NORVARs hovedstyre
- Kurs/konferanser som er utviklet i NORVARs system arrangeres lokalt i samarbeid mellom NORVAR og assistanseorganet.
- Driftsassistansens kompetanse og tjenestetilbud forsterkes med tilgang på kompetanse fra hele fagnettverket.

7.2.3 Kostnader og finansiering:

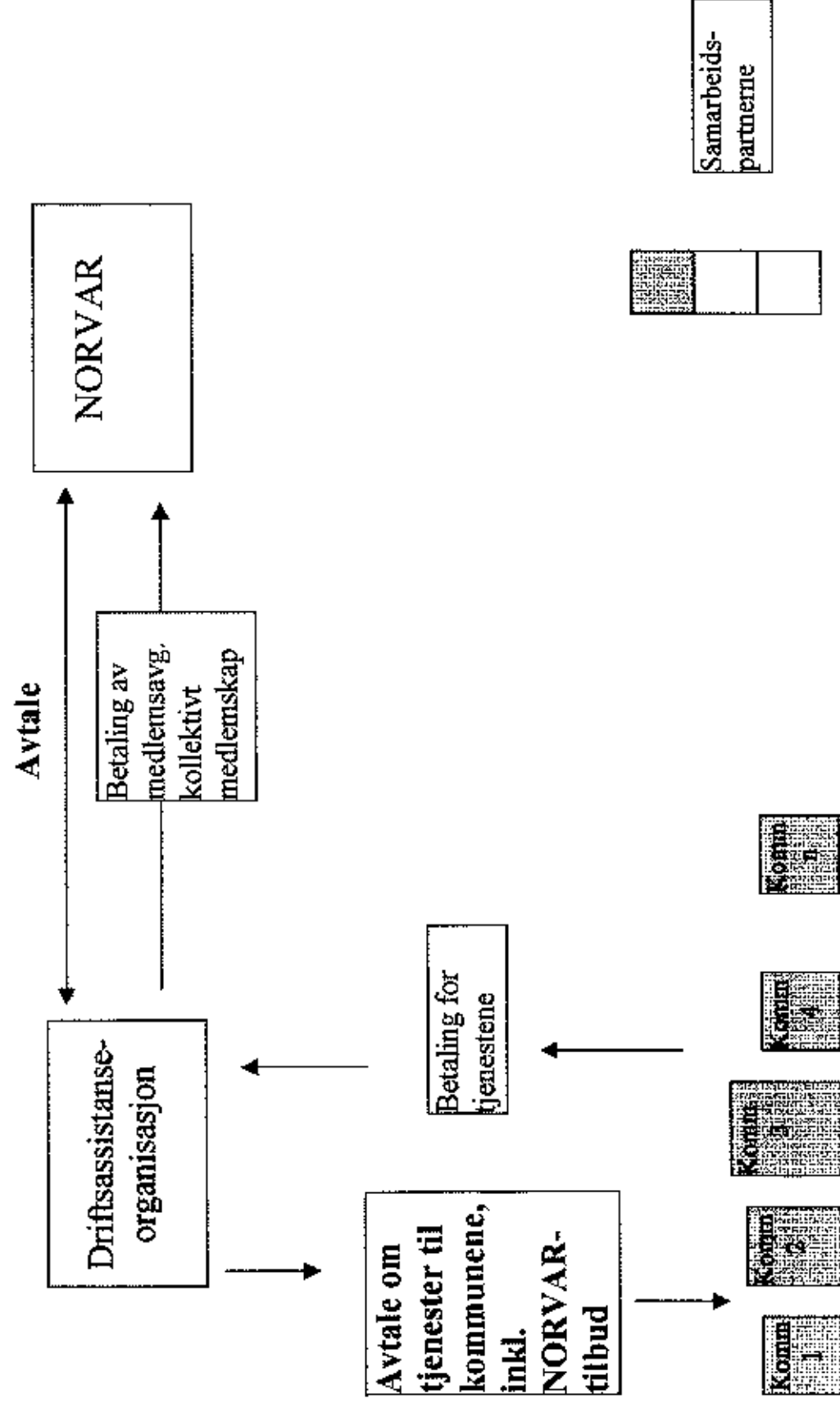
- Kommunene betaler for en driftsassistanseavtale med ulike tjenestetilbud der også kollektivt medlemskap i NORVAR er inkl.
- Kollektiv medlemsavgift beregnes ut fra innbyggerantallet i regionen av de kommuner som ønsker kollektivt medlemskap i hht. til NORVARs medlemsavgiftsnøkkel.
- Hvordan medlemsavgiften til NORVAR fordeles mellom kommunene avgjøres av Driftsassistansen avhengig av finansieringsmodellen for driftsassistanseordningen.
- Driftsassistansen betaler ikke egen medlemsavgift til NORVAR.

7.2.4 Forutsetninger:

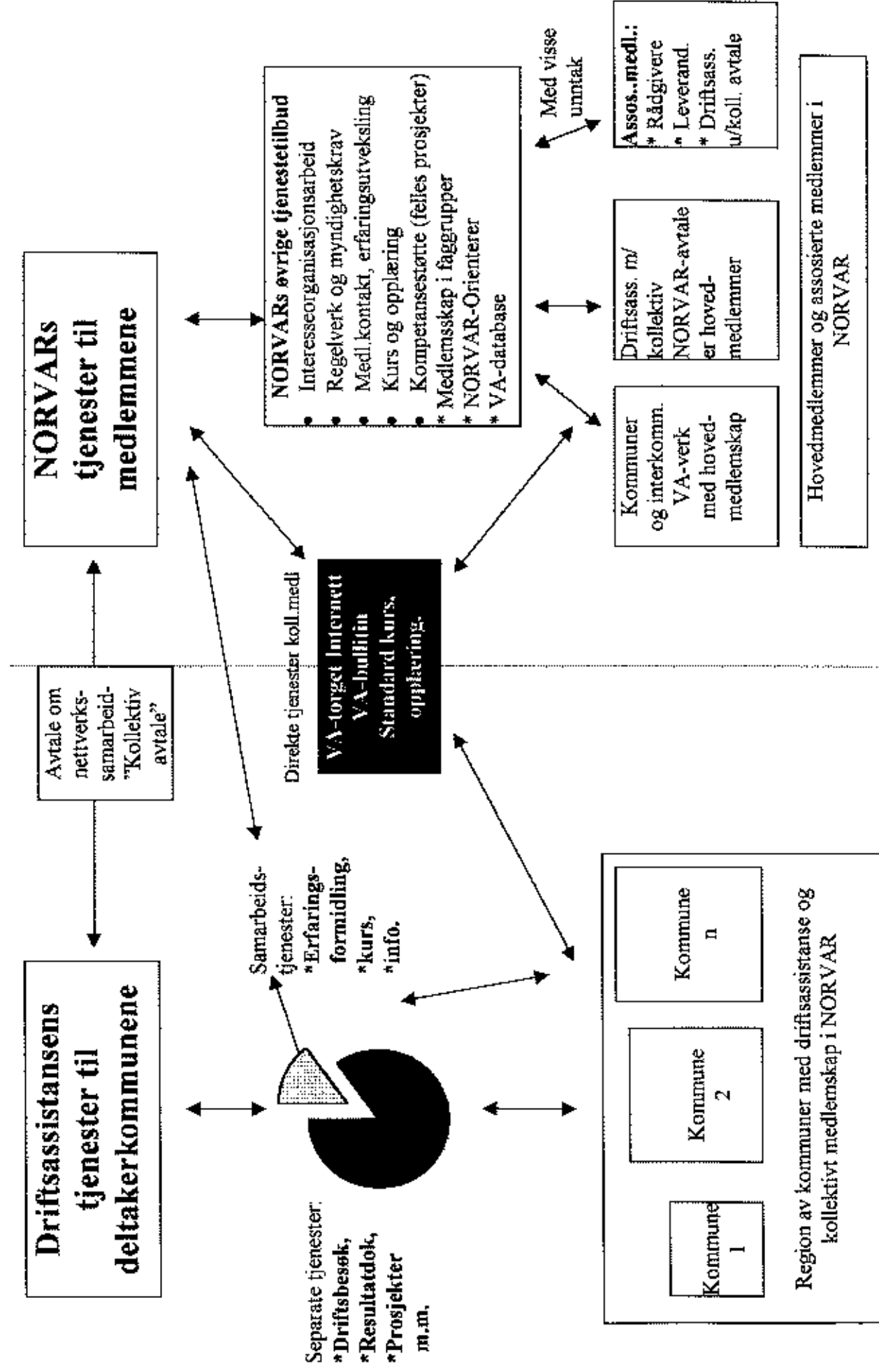
- Avtale om samarbeid mellom NORVAR og en driftsassistanse forutsetter at et minste antall av kommuner deltar i driftsassistanseordningen og ønsker kollektivt medlemskap. Hvor grensen for dette går, må avgjøres i hvert enkelt tilfelle.
- Spørsmålet om et kollektivt medlemskap i NORVAR i en region forutsetter en avtale mellom NORVAR og aktiv assistanseorganisasjonen og er bare aktuell når begge partene ser dette som formålstjenlig.
Mal for slik avtale er satt opp i vedlegg 2.

Den foreslåtte nettverksmodellen er illustrert på de to neste sidene.

”Kollektiv avtale” mellom driftsassistanter og NORVAR: Driftsassistansetilbud samordnet med NORVAR-tjenester:

Forsterket kompetansestøtte til kommunene ved nettverkssamarbeid mellom driftsassistansen og NORVAR

7.3 Medlemsavgift for kollektivt NORVAR-medlemskap for kommuner i Buskerud og Aust-Agder

For å illustrere hvilke kostnader et kollektivt NORVAR-medlemskap kan innebære, er det gjort beregninger for kommunene i Aust-Agder og Buskerud ut fra NORVARs beregningsnøkkel¹⁾ for medlemsavgift. Beregningen er basert på medlemsstatus for 1998.

Aust-Agder:

15 kommuner med ca. 102.000 innbyggere gir en medlemsavgift på ca. kr. 40.000,- pr. år, som representerer 0,39 kr/innbygger.

Buskerud:

18 kommuner med ca. 137.000 innbyggere gir en medlemsavgift på ca. kr. 47.000,- pr. år, som representerer 0,34 kr/innbygger.

- 1) Årsavgift for medlemskap i NORVAR 1999:
0-5000 innbyggere:	kr. 3.550,-
5000-50000 innbyggere:	kr. 3.550,- + kr. 472,- pr. 1000 innb. over 5000
50000-120000 innbyggere:	som 50000 innb. + kr. 291,- pr. 1000 innb. over 50000
> 120000 innbyggere:	som 120000 innb. + kr. 107,- pr. 1000 innb. over 120000

Det er NORVARs årsmøte som hvert år fastsetter kontingenten for medlemskap i NORVAR.

Vedlegg 1: Grenseoppgang mellom NORVAR og driftsassistansene

NORVARs tjenester		Driftsassistansenes tjenester	Samarbeid
Aktivitetssområde: Påvirkende organ/interesseorganisasjon.			
- Høringsuttalelser/henvendelser til statlige myndigheter o.a. til nytte for alle i VA-sektoren - Kontakt med andre norske organisasjoner innen VA-sektoren. - Aktiv påvirkning i internasjonalt VA-arbeid - Rekruttering.	- Høringsuttalelser/henvendelser til lokale/regionale myndigheter til felles nytte for kommunene i driftsassistanseregionen - Har primærkontakt med kommuner og driftspersonell ute i mange små kommuner. Registrerer løpende behov og effekter av ulike typer regelverk - Gi innspill til NORVAR eller andre sentrale aktører som kan bidra med å løse kommunenes behov	- Samordne/koordinere arbeidet, slik at det blir mest mulig lik myndighetsutøvelse, økt representativitet og større påvirkningskraft overfor myndighetene - Reduksjon av ressursbruk ved et en felles bransjeorganisasjon koordinerer og utfører stiftet påvirkningsarbeid. - NORVAR kan benytte ressurspersoner i DA i det sentrale arbeidet.	
Aktivitetssområde: Regelverk og myndighetskrav			
- Oversikter og råd: Lager oversikter over lover og forskrifter m.m., samt vurderer konsekvenser for kommunene. - Enslartet system for rapportering til sentrale myndigheter. - Utarbeide veiledninger/eksempler/maler for implementering av myndighetskrav	- Rapportering/vurdering av kontrollprøvedata, grunnlag for kvalitetssikret rapportering til myndighetene. (SESAM og VREG) - Hjelper kommunene konkret med implementering av myndighetskrav	- Det blir unødvendig å gjøre dette i hvert fylke. - Samarbeid om utvikling av dataverktøy for rapportering. - Bruk av felles maler/verktøy som er utviklet av NORVAR eller av DA.	

NORVARs tjenester	Driftsassistansens tjenester	Samarbeid
Aktivitetsoverblikk: Medlemskontakt, erfaringsformidling, informasjon - VA-torget på Internett. Felles hjelpemiddel for hele VA-sektoren. - VA-bulletin - Rapport fra NORVARs prosjekter - Faggrupper, Vannforsyning, Renseteknikk, Ledningsnett, IT og Slam. Aktivt fagmiljø for hoved- og assosierede medlemmer. - Internasjonal kontakt. Formidling av internasjonale trender - Informasjonsmaterieell som kommunene kan bruke for økt kontakt/info til sine abonnenter/politikere. - Nøkkeltall/statistikker. NORVAR utarbeide statistikk ut fra bransjens behov - Regionale informasjonsmøter i landet.	- DA er aktiv bruker av NORVARs tjenester på dette området, som øker tilgangen på erfaringer/kompetansetilgang for Driftsassistansens funksjon som regional kompetansestøtte for kommunene - Arrangerer av fagtreff og temamøter for fylket eller i mindre regioner. Faglig oppdatering, og erfaringsutveksling, bygge fagmiljø lokalt - Utarbeider årsrapporter for fylket med statistikker og nøkkeltall for kommunene i fylket	- DA og NORVAR samarbeider om stoff i VA-bulletin og til VA-torget - Bygge på NORVAR-nettverket for bruk og utvikling av verktøy, informasjonsmateriell, foredragsholdere, kursopplegg m.m. - Redusert ressursbruk for alle - Gjensidig nytte av aktivitetene i NORVARs faggrupper og DAs lokale fagmiljø

NORVARs tjenester	Driftsassistansens tjenester	Samarbeid
Aktivitetssområde: Kurs, opplæring og kompetanseoppbygging - Utvikling av et modulbasert opplæringsystem for hele VA-bransjen. Erstatte dagens myndighetenes opplæringsystem. - Tilbud om kurs og opplæring	- Lokal arrangør av egne kurs - Lokal arrangør av felles bransjekurs	DA bidrar med utvikling av bransjekurs og/eller er foredragsholder på bransjekurs som holdes i hele landet.
Aktivitetssområde: Kompetansestøtte - Prosjektinitiering/prosjektmedling. Finne løsninger på felles utfordringer i spleiselag c.f. - Gjennomføre prosjekter - Kravspesifikasjoner/funksjonsbeskrivelser - Utredninger/veiledninger/eksempler/maler - Belyse aktuelle organisasjonsformer/driftsformer - Kompetansestøtte ved prosjekter/problem løsning	- Konkret kompetansestøtte for kommunen: - Driftsveiledning ute på anleggene - Problemorientert prosjektarbeid/problem-løsning for den enkelte kommune - Utarbeiding av internkontrollsystemer/driftsplaner etc. - Byggherrestøtte ved utbygging av anlegg - Lokale spleiselagsprosjekter/fellesprosjekter	- Initiatering av prosjekter som bør løses i fellesskap i bransjen - Ta i bruk spesifikasjoner, veiledere m.m - Trekke på ekspertisen i hele det nasjonale nettverket.

SAMARBEIDSAVTALE

Mellom Driftsassistansen i....., i det følgende kalt driftsassistansen og Norsk vann- og avløpsverkförening, NORVAR, er følgende avtale opprettet.

1. BAKGRUNN

NORVAR er en nasjonal kompetanse- og interesseorganisasjon innen VA-sektoren. NORVARs nettverk til kommunene er utbygget bl.a. med støtte fra Statens forurensingstilsyn, og NORVAR har som mål å få med flest mulig av de norske kommunene i nettverket.

I en del fylker/regioner har kommunene gått sammen om å "spleise på" kompetanse og kapasitet gjennom de såkalte driftsassistansene. Dette er lokale kompetansenettverk som har gode kontakter til teknisk etat i kommunene. Dette samarbeidet er organisert på forskjellige måter rundt om i landet (prosjekter, interkommunale selskaper etter kommuneloven, AS mm). Men felles for alle er at de er etablert av kommunene og styres av kommunene.

Sekretariatet/utførende organ for disse driftsassistansene er også svært varierende avhengig av lokale forhold og kompetanse (konsulenter, kommune, ansatte i interkommunale selskap / AS mm).

NORVAR og driftsassistansene har til dels de samme virksomhetsområder. NORVAR er imidlertid en nasjonal interesse- og kompetanseorganisasjon som utarbeider systemer/hjelpemidler for kommunene, tar opp spørsmål med sentrale myndigheter mm. Driftsassistansene er operative organer ute i regionene og bistår bl.a. kommunene ute i felten. I en viss grad tar driftsassistansene også opp lokale spørsmål med fylkesmannen og andre lokale myndigheter. I sitt arbeid benytter driftsassistansene bl.a. hjelpemidler/matriell som NORVAR har utviklet.

De to organisasjonene arbeider altså med de samme spørsmål, men på forskjellig nivå. Det er derfor rasjonelt å samordne aktiviteten.

2. AVTALENS FORMÅL

Formålet med avtalen er å klarlegge oppgavefordeling og samarbeidsmåter mellom NORVAR og driftsassistansen.

3. AVTALENS OMFANG

Gjennom denne avtalen er driftsassistansen hovedmedlem i NORVAR med de rettigheter og plikter som dette innebærer i henhold til NORVARs vedtekter.

Kommunene i den regionen som driftsassistansen dekker, kan ha tilknytning til NORVAR på 2 alternative måter:

1. Gjennom ordinært medlemskap
2. Som kollektive medlemmer gjennom denne avtalen

Forskjellen på hovedmedlemskap og kollektivt medlemskap er beskrevet i bilag 1.

I denne sammenheng ser NORVAR formelt på en region med kollektive medlemmer med driftsassistansen som kontaktorganisasjon på samme måte som en stor kommune eller et interkommunalt selskap med en kontaktadresse. Det forutsettes at driftsassistansen spiller en

aktiv rolle i NORVAR-samarbeidet og bidrar med innspill og erfaringsformidling til NORVAR som en del av sitt arbeid for kommunene.

Spesielle oppgaver eller utredninger som evt skal utføres av driftsassistansen etter oppdrag fra NORVAR, avtales og honoreres separat.

Løsningen med kollektivt medlemskap forutsetter at et visst minste antall av de kommuner i regionen som ikke er hovedmedlemmer i NORVAR, deltar i den kollektive ordningen. Ved avtalens inngåelse er det følgende medlemskapsstatus i driftsassistanseområdet:

Antall kommuner som er hovedmedlemmer i NORVAR:.....

Antall kommuner som er med i den kollektive ordningen:.....

Dersom antall kommuner som er hovedmedlemmer i NORVAR øker, vil det ikke få betydning for avtalen. Dersom antall kommuner uten tilknytning til NORVAR øker, har en av partene rett til å ta opp avtalen til ny forhandling.

4. ØKONOMI

Kontingent for regionen som har kollektivt medlemskap, regnes ut etter samme formel som kontingent for en kommune ut fra antall innbyggere i regionen. Innbyggerantallet er summen av antall innbyggere i de kommuner som omfattes av kollektivt medlemskap. Dersom en kommune går over fra å være kollektivt medlem til hovedmedlem i NORVAR eller omvendt, justeres innbyggertallet for kollektivordningen tilsvarende fra den dato endringen gjelder, og kontingent justeres og avregnes etter dette.

Medlemskontingent for hovedmedlemskap i NORVAR med kontingentsatser for 1999 er vist i bilag 2 til avtalen. Det er NORVARs årsmøte som hvert år fastsetter kontingent for medlemskap i NORVAR.

5. FORHOLDET TIL KOMMUNENE

Driftsassistansen forplikter seg gjennom denne avtalen til

- 5.1 ikke å gi de kommuner som ikke omfattes av avtalen (som ikke har tilknytning til NORVAR som kollektive medlemmer) tilgang til de tilbud som omfattes av avtalen.
- 5.2 ikke å gi de kollektive medlemmene tilgang til mer enn det som omfattes av kollektivt medlemskap.

De kommuner i driftsassistanseområdet som er hovedmedlemmer i NORVAR, kan fritt benytte alle tilbud enten direkte eller gjennom driftsassistansen.

Brudd på dette punktet innebærer at NORVAR kan si opp avtalen med umiddelbar virkning.

6. GYLDIGHET, OPPSIGELSE

Avtalen gjelder fra ... og løpende fram til den blir oppsagt av en av partene. Oppsigelsen må være skriftlig og sendes min. 3 måneder før avtalen oppheves.

Avtalen er utferdiget i 2 - to - eksemplarer hvorav partene beholder ett hver.

..... dato.....

..... dato.....

.....
Underskrift NORVAR

.....
Underskrift Driftsassistanse

SAMARBEIDSAVTALE MELLOM DRIFTSASSISTANSEN I... OG NORVAR**MEDLEMSTILBUD TIL HOVEDMEDLEMMENE PR 1.1.99**

Medlemstilbud til hovedmedlemmer i NORVAR fremgår av bilag 1 side 2. Her nevnes spesielt:

1. Få tilgang til NORVARs VA-torg på internett ved passord
2. Motta NORVARs informasjonsmateriell
3. Motta prosjektrapporter - de fleste gratis, noen til medlemspris
4. Få kravspesifikasjoner og annet materiell til medlemspris
5. Få delta i årsmøtet (2 fra hvert medlem)
6. Få delta i NORVARs konferanser/kurs/seminarer til redusert pris
7. Få delta i NORVARs faggrupper
8. Om ønskelig få delta i arbeidsgrupper innenfor VA-sektoren.
9. Komme med forslag til problemer/spørsmål som skal tas opp i fellesskap
10. Gjøre andre henvendelser til sekretariatet eller medlemsdriften om faglige spørsmål
11. Motta VA-bulletin (3 - 4 ganger pr. år)
12. Motta NORVAR-orienterer
13. Kjøpe NORVARs VA-database for anleggseiere til medlemspris (når den kommer)

TILBUD TIL KOLLEKTIVE MEDLEMMER PR 1.1.99

Følgende tilbud gis til de kollektive medlemmer:

1. Motta VA-bulletin (3 - 4 ganger pr. år)
2. Tilgang til VA-torget på internett mot passord
3. Tilbud om deltakelse på NORVARs kurs, åpne konferanser mm til medlemspris (gjelder ikke faggruppemøter)
4. Tilbud om kjøp av alle NORVARs rapporter og spesifikasjoner til medlemspris (sml. pkt. 3 for hovedmedlemmer)

De øvrige tilbud vil bli gitt via driftsassistansen, som gjennom denne avtalen er å betrakte som hovedmedlem.

MEDLEMSTILBUD FOR HOVEDMEDLEMMER I NORVAR

Bilag 1, side 2

TILBUD TIL HOVEDMEDLEMMENE

Generelt arbeid	Inkl. i konsulent	Kan kjøpes
-----------------	-------------------	------------

1.1 NORVAR SOM PÅVIRKENDE ORGAN/INTERESSEORGANISASJON

1.1.1	Høringsuttalelser/henvendelser	*
1.1.2	Kontakt med andre norske organisasjoner innen VA-sektoren	*
1.1.3	Aktiv påvirkning i internasjonal VA-arbeid	*
1.1.4	Rekruttering	*

1.2 REGELVERK OG MYNDIGHETSKRAV

1.2.1	Oversikter og råd	*
1.2.2	Ensartet system for rapportering til sentrale myndigheter	*
1.2.3	Utarbeide veiledninger/eksemplarer/maler for implementering av myndighetskrav	*

1.3 MEDLEMSKONTAKT, ERFARINGSUTVEKSLING, INFORMASJON

1.3.1	VA-torget	*
1.3.2	Faggrupper	*
1.3.3	Internasjonal kontakt	*
1.3.4	Informasjon som kommunene kan bruke til sine abonnenter	*
1.3.5	Nøkkelall/statistikker	*
1.3.6	Regionale møter	*
1.3.7	Diverse informasjon	*

1.4 KURS, OPPLÆRING, KOMPETANSEOPPBYGGING

1.4.1	Utvikle opplæringsystem	*
1.4.2	Tilbud om kurs og opplæring	*

1.5 KOMPETANSESTØTTE

1.5.1	Prosjektinitiering/prosjektmedling	*
1.5.2	Gjennomføre prosjekter	*
1.5.3	Kravspesifikasjoner/funksjonsbeskrivelser	*
1.5.4	Uttredninger/veiledninger/eksemplarer/maler	*
1.5.5	Belyse aktuelle organisasjonsformer/driftsformer	*
1.5.6	Kompetansestøtte ved prosjekter/ problemløsning	*

**MEDLEMSKONTINGENT FOR HOVEDMEDLEMSKAP I NORVAR
KONTINGENTSATSER FOR 1999**

- 0 - 5000 innbyggere: kr. 3.550,-
- 5000 - 50000 innbyggere: kr. 3.550,- + kr. 472,- pr. 1000 innb. over 5000
- 50000 - 120000 innbyggere: som 50000 innb. + kr. 291,- pr. 1000 innb. over 50000
- > 120000 innbyggere: som 120000 innb. + kr. 107,- pr. 1000 innb. over 120000

Det er NORVARs årsmøte som hvert år fastsetter kontingent for medlemskap i NORVAR.

NORVAR-rapporter

- Rapport nr. 1: Aktuelle metoder for myk start/stopp av store motorer.
- Rapport nr. 2: Betongnedbrytning i kloakkassenger.
- Rapport nr. 3: Register over industribedrifter tilknyttet offentlig avløpsnett. Forprosjekt for PC-basert registrerings- og rapporteringssystem.
- Rapport nr. 4: Bruk av PC i avløpsanlegg. Eksempel på system for registrering og bearbeidelse av driftsdata.
- Rapport nr. 5: Arbeidsmiljø i kloakkanlegg. Arbeid utført ved HIAS 1982-87.
- Rapport nr. 6: Organisasjons- og bemanningsplan for VAR-anlegg. Eksempel fra VAR-selskapet HIAS.
- Rapport nr. 7: Datasentral og EDB på avløpsrenseanlegg. Forprosjekt.
- Rapport nr. 8: EDB i VA-sektoren. Samordnet innsats.
- Rapport nr. 9: NORVAR's årsberetning 1988.
- Rapport nr. 10: NORVAR's årsberetning 1989.
- Rapport nr. 11: Forfellingens innflytelse på veksten i et biofilmanlegg. Forsøk i laboratorioskala ved VEAS.
- Rapport nr. 12: NORVAR's årsberetning 1990.
- Rapport nr. 13: Prosess-styresystemer for VAR-anlegg. Forslag til kravspesifikasjon ut fra VAR-bransjens behov.
- Rapport nr. 13A: Prosess-styresystemer for VAR-anlegg. Funksjonsblokker for avløpsanlegg.
- Rapport nr. 13B: Funksjonsbeskrivelser for avløpsrenseanlegg.
- Rapport nr. 13C: Funksjonsbeskrivelser for ledningsnett.
- Rapport nr. 14: Drift av anlegg i VAR-sektoren. Behov for kompetanse og oppisering. Anbefaling fra anleggseierne.
- Rapport nr. 15: Driftsovervåking av aktivert-karbonfilter
- Rapport nr. 16: EDB i VAR-teknikken. FDV – kravspesifikasjoner.
- Rapport nr. 17: EDB i VAR-teknikken. Driftskontrollanlegg for VA-transportssystemer. Innsamling og bearbeidning av data.
- Rapport nr. 18: EDB i VAR-teknikken. Sensorer og måleutstyr. Forprosjekt.
- Rapport nr. 19: EDB i VAR-teknikken. Økonomistyring i VAR-sektoren.
- Rapport nr. 20: Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Hovedrapport.
- Rapport nr. 20A: Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Aerob og anaerob behandling.
- Rapport nr. 20B: Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Kalking. Kompostering.
- Rapport nr. 20C: Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Slammavvanning.
- Rapport nr. 20D: Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Termisk behandling av kloakkslam.
- Rapport nr. 21: NORVAR's årsberetning 1991.
- Rapport nr. 22: EDB i VAR-teknikken. Fase 1 – kravspesifikasjoner m.m. Statusbeskrivelse og forslag til videre arbeid.
- Rapport nr. 23A: Internkontroll for VA-anlegg. Mal for internkontrollhåndbok for VA-anlegg.
- Rapport nr. 23B: Internkontroll for VA-anlegg. Internkontrollhåndbok for avløpsanlegg. Eksempel fra Fredrikstad og Omegn Avløpsanlegg.
- Rapport nr. 23C: Internkontroll for VA-anlegg. Internkontrollhåndbok for vannverk. Eksempel fra Vansjø vannverk.
- Rapport nr. 23D: Internkontroll for VA-anlegg. Aktivitetsstyrende håndbok for VA-anlegg.
- Rapport nr. 23E: Internkontroll for VA-anlegg. Helse, miljø og sikkerhet ved vannbehandlingsanlegg.
- Rapport nr. 23F: Internkontroll for VA-anlegg. Helse, miljø og sikkerhet ved avløpsrenseanlegg.
- Rapport nr. 23G: Internkontroll for VA-anlegg. Eksempel på driftsinstruks. Østtalen kloakkrenseanlegg.
- Rapport nr. 23H: Internkontroll for VA-anlegg. Eksempel på driftsinstruks. Smøla vannverk.
- Rapport nr. 23I: Internkontroll for VA-anlegg. Internkontroll for VA-transportsystemet. Eksempel på aktivitetsstyrende håndbok for avløpsvirksomheten, Nedre Eiker kommune.
- Rapport nr. 24: NORVAR-prosjekt. Korrosjonskontroll ved vannbehandling med mikronisert marmor.
- Rapport nr. 25: NORVAR's Slamgruppe. Mal for prosessoppfølging av anlegg for stabilisering og hygienisering av slam.
- Rapport nr. 26: NORVAR's Slamgruppe. Installering av gassmotor for strømproduksjon ved avløpsrenseanlegg.
- Rapport nr. 27: NORVAR's Slamgruppe. Mottak og behandling av avannet råslam ved renseanlegg som hygieniserer og stabiliserer slam i væskeform.
- Rapport nr. 28: NORVAR's Slamgruppe. Slam på grøntarealer. Erfaringer fra et demonstrasjonsprosjekt.
- Rapport nr. 29: Rapport fra SFT-prosjekt. Regnvannsoverløp.
- Rapport nr. 30: Utvikling og uttesting av datasystem for informasjonsflyt i VA-sektoren. Erfaringer fra et pilotprosjekt.
- Rapport nr. 31: PRO-VA, Brukerklubb for prosess-styresystemer, drift- og fjernkontroll for VA-anlegg. Oversikt pr. 1993. Leverandører – produkter – konsulenter. Referanseanlegg, litteratur, terminologi.
- Rapport nr. 32: Bruk av statistiske metoder (kjemometri) til å finne sammenhenger i analyseresultater for avløpsvann.
- Rapport nr. 33: Rapport fra SFT-prosjekt. Evaluering av ulike rensemetoder. Slammavskillegg.
- Rapport nr. 34: Rapport fra SFT-prosjekt. Evaluering av ulike rensemetoder. Siler/finnister.
- Rapport nr. 35: Kravspesifikasjon og kontrollprogram for VA-kjemikalier.
- Rapport nr. 36: NORVAR's faggruppe for vannforsyning. Filter som hygienisk barriere.
- Rapport nr. 37: NORVAR's faggruppe for vannforsyning. EU/EØS, konsekvenser for Norges vannforsyning.
- Rapport nr. 38: NORVAR-prosjekter 1982/93.
- Rapport nr. 39: Implementering av EDB-basert vedlikeholdssystem. Erfaringer fra et referanseprosjekt knyttet til pilot-prosjekt ved Bekkelaget Renseanlegg. Sjekk-/momentliste for bruk ved implementering av EDB-basert vedlikehold.
- Rapport nr. 40: Driftsassistanter for avløp. Utredning om rolle og funksjon fremover.
- Rapport nr. 41: PRO-VA, Brukerklubb for prosess-styresystemer, drift- og fjernkontroll for VA-anlegg. METRI-TEL. Kommunikasjonsmedium for VA-installasjoner. Erfaringer fra prøveprosjekt i Sandefjord kommune.
- Rapport nr. 42: Industriløp til kommunalt nett. Evaluering av utførte industrikartleggingsprosjekter.
- Rapport nr. 43: NORVAR's faggruppe for vannforsyning. Korrosjonskontroll ved Hamar vannverk. Resultat fra fullskalaforsøk.
- Rapport nr. 44: Slam på grøntarealer. Erfaringer fra et demonstrasjonsprosjekt. Vekstsesongen 1994.
- Rapport nr. 45: Forsøk med forfelling og felling i 2 trinn med polyaluminiumklorid høsten 1993. Kartlegging av slam- og slamvannsstrømmer med og uten forfelling 1993-94.
- Rapport nr. 46: Renovering av avløpsledninger. Retningslinjer for dokumentasjon og kvalitetskontroll.

NORVAR-rapporter forts.:

- Rapport nr. 47: Oslo kommune, Vann- og avløpsverket: Strategidokument for industrikontrollen.
- Rapport nr. 48: NORVAR og miljøteknologi. Forprosjekt.
- Rapport nr. 49: Grunnundersøkelser for infiltrasjon – små avløpsanlegg. Forundersøkelse, områdebefaring og detaljundersøkelse ved planlegging av separate avløpsrenseanlegg.
- Rapport nr. 50: Rørinspeksjon i avløpsledninger. Rapporteringshåndbok. Standarddefinisjoner.
- Rapport nr. 51: Slambehandling
- Rapport nr. 52: Bruk av slam i jordbruket
- Rapport nr. 53: Bruk av slam på grøntarealer
- Rapport nr. 54: Rørinspeksjon av avløpsledninger. Veileder.
- Rapport nr. 55: Vannbehandling og innvendig korrosjonskontroll i vannledninger
- Rapport nr. 56: Vannforsyning til næringsmiddelindustrien. Krav til vannkvalitet. Vannverkens erstatningsansvar ved svikt i vannleveransen.
- Rapport nr. 57: Trykkreduksjon. Håndbok og veileder.
- Rapport nr. 58: Karbonatisering på alkaliske filter.
- Rapport nr. 59: Veileder ved utarbeidelse av prosessgarantier.
- Rapport nr. 60: Avløp fra bilvaskoanlegg til kommunalt renseanlegg.
- Rapport nr. 61: Veileder i planlegging av fornyelse av vannledningsnett.
- Rapport nr. 62: Veileder i planlegging av spyling og pluggkjøring av vannledningsnett.
- Rapport nr. 63: Mal for søknad om godkjenning av vannverk.
- Rapport nr. 64: Driftserfaringer fra anlegg for stabilisering og hygienisering av slam i Norge. Forprosjekt.
- Rapport nr. 65: Forslag til veileder for fettavskillere til kommunalt avløpsnett.
- Rapport nr. 66: EØS-regelverket brukt på anskaffelser i VA-sektoren.
- Rapport nr. 67: NORVAR's faggruppe for vannforsyning. Filter som hygienisk barriere. Fase 3: Resultater for pilotforsøk og praktiske erfaringer fra vannverk.
- Rapport nr. 68: NORVAR's faggruppe for vannforsyning. Korrosjonskontroll ved Stange Vannverk. Forsøk med tilsetning av mikronisert marmor og CO₂ ved Råvannspumpestasjonen.
- Rapport nr. 69: Evaluering av enkelte rensemetoder, fase 2: Siler/firister
- Rapport nr. 70: Evaluering av enkelte rensemetoder, fase 2: Store slamavskillere samt underlag for veileder.
- Rapport nr. 71: Evaluering av enkelte rensemetoder, fase 3: Veileder for valg av rensemetode ved utslipp til gode sjøresipienter.
- Rapport nr. 72: Utviklingstrekk og utfordringer innen VA-teknikken. Sammenstilling av resultatet fra arbeidet i NORVARs gruppe for langtidsplanlegging (LTP) i VA-sektoren.
- Rapport nr. 73: Etablering av NORVARs VA-INFOTORG. Bruk av Internett som kommunikasjonsverktøy.
- Rapport nr. 74: Spesialrapport – 5. utgave. Beskrivelse av 34 EDB-programmer/moduler for bruk i VA-teknikken.
- Rapport nr. 75: NORVARs faggruppe for EDB og IT: IT-strategi i VA-sektoren.
- Rapport nr. 76: Dataflyt-Klassifisering av avløpsledninger.
- Rapport nr. 77: Alternative områder for bruk av slam utenom jordbruket. Forprosjekt.
- Rapport nr. 78: Alternative behandlingsmetoder for fettslam fra fettavskillere.
- Rapport nr. 79: Informasjonssystem for drikkevann, forprosjekt
- Rapport nr. 80: Sjekkliste/veiledning for prosjektering og utførelse av – VA-hoved og stikkledninger – sanitærinstallasjoner
- Rapport nr. 81: Veileder. Kontahering av VA-tekniske prosessanlegg i totalentreprise
- Rapport nr. 82: Veileder for prøvetaking av avløpsvann
- Rapport nr. 83: Rørinspeksjon med videokamera: Veiledning/rapportering – hovedledninger, stikkledninger, avløpskummer
- Rapport nr. 84: Forfall og fornyelse av ledningsnett. Sammensdragsrapport fra perioden 1992–1997
- Rapport nr. 85: Effektiv partikkelseparasjon innen avløpsloknikken. Strategisk forprosjekt
- Rapport nr. 86: Behandling og disponering av vannverkslam. Forprosjekt
- Rapport nr. 87: Kalsiumkarbonatfibre for korrosjonskontroll. Utprøving av forskjellige marmormasser
- Rapport nr. 88: Vannglass som korrosjonsinhibitor. Resultater fra pilotforsøk i Orkdal kommune
- Rapport nr. 89: VA-ledningsanlegg etter revidert Plan- og bygningslov
- Rapport nr. 90: Actiflo-prosjektet ved Flesland Ra.
- Rapport nr. 91: Vurdering av «slamfabrikk» for Østfold
- Rapport nr. 92: Gruppen for samfunnskontakt: Informasjon om VA-sektoren. Forprosjekt
- Rapport nr. 93: Videreutvikling av NORVAR. Resultatet av strategisk prosess 1997/98. Målboskrivelser for nøkkelområdene, medlemstilbud, vedtekter
- Rapport nr. 94: Nettverkssamarbeid mellom NORVAR, driftsassistanter og kommuner. Sluttrapport fra prøveprosjekt 1997–98